

Αθήνα, 06/11/2018
Αρ. Πρωτ.: 8

Δέγλερη 2
Αμπελόκηποι – Τ.Κ. 11522
Τηλ.: 210 8701340, 332, 305
Fax: 210 8701329
Email: sedaepimelites@hotmail.com

Προς
τον Υπουργό Δικαιοσύνης,
Διαφάνειας & Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
κύριο Μιχάλη Καλογήρου

Αξιότιμε Κύριε Υπουργέ,

σε συνέχεια της από 31/10/2018 συνάντησής μας, για την οποία και σας ευχαριστούμε θερμά, παρακαλούμε να λάβετε υπόψη τα παρακάτω:

(α) Αναφορικά με το ζήτημα της υποστελέχωσης των Υπηρεσιών Επιμελητών Ανηλίκων & Κοινωνικής Αρωγής, στον κλάδο ειδικότερα των επιμελητών ανηλίκων, υποβάλλουμε επικαιροποιημένο πίνακα της τρέχουσας κατάστασης (βλ. συνημμένο αρχείο «Κατανομή θέσεων 1»), με συμπληρωματικά στοιχεία που αφορούν στις ενέργειες του Υπουργείου σε εξέλιξη, για την πλήρωση κενών θέσεων ιδίως i) με την ανακοίνωση-πρόσκληση ενδιαφέροντος για μετατάξεις του έτους 2016 και την από 24/10/18 Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου που εγκρίνει (16) μετατάξεις (εκ των οποίων (5) αφορούν σε επιμελητές ανηλίκων και (11) σε επιμελητές κοινωνικής αρωγής), καθώς και ii) με τον α' κύκλο κινητικότητας, που αφορά σε (1) θέση επιμελητή ανηλίκων και σε (7) θέσεις επιμελητή κοινωνικής αρωγής.

Ταυτόχρονα είναι σημαντικό να γνωρίζετε τα εξής:

(α1) **Ταύτιση του επιμελητή ανηλίκων με τον επιμελητή κοινωνικής αρωγής.**

Όπως γνωρίζετε, ο θεσμός του επιμελητή ανηλίκων είναι ο μοναδικός πάγιος και διαρκής θεσμός που υποστηρίζει την αρχή της εξειδίκευσης του ελληνικού ποινικού δικαίου ανηλίκων και έχει ιστορικά διαμορφώσει την εφαρμογή της, μέχρι και σήμερα. Από το 2014, ωστόσο, με τη συγχώνευση των Υπηρεσιών Επιμελητών Ανηλίκων με τις Υπηρεσίες Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής, και παρότι οι δύο κλάδοι (των επιμελητών ανηλίκων και των επιμελητών κοινωνικής αρωγής) παραμένουν, ευτυχώς, τυπικά διακριτοί, δημιουργήθηκε μια υβριδική ταυτότητα επιμελητή ανηλίκων και κοινωνικής αρωγής, καθώς στα περισσότερα Πρωτοδικεία της χώρας, οι συγχωνευμένες υπηρεσίες είναι μονοπρόσωπες, και τα καθήκοντα συλλειτουργούν στο πρόσωπο και στο έργο του αυτού επαγγελματία. Το παράδοξο είναι ότι αυτό συνέβη την ίδια στιγμή, που η μεταχείριση του ανήλικου παραβάτη ορίστηκε νομοθετικά ως σχεδόν αποκλειστικά εξωιδρυματική, με ελάχιστες εξαιρέσεις ανηλίκων που τοποθετούνται στο Ίδρυμα Αγωγής Βόλου και στο Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Κορίνθου. Είναι δε χαρακτηριστικό ότι ο επιμελητής ανηλίκων είναι εκείνος που έχει κατά το πλείστον κληθεί από το 2014 να καλύψει τα καθήκοντα του επιμελητή κοινωνικής αρωγής, στερώντας εργατώρες και ενασχόληση από τους ανηλικούς και τις οικογένειές τους, οι

οποίοι, στο πλαίσιο της πρόληψης και της αντιμετώπισης της παραβατικότητας των ανηλίκων παραπέμφθηκαν στις Υπηρεσίες μας. Μάλιστα, λόγω της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης που διέρχεται η χώρα έχουν σημαντικά αυξηθεί τα προβλήματα κοινωνικής και ψυχικής φύσης του πληθυσμού, ενώ από την άλλη έχουν συρρικνωθεί οι κοινωνικές υπηρεσίες, ώστε όλο και περισσότερο, οικογένειες και φορείς της κοινότητας απευθύνονται στον εισαγγελέα για την προστασία σε ανηλίκους που τη χρειάζονται. Ως εκ τούτου, η προληπτική παρέμβαση των Υπηρεσιών μας έχει αισθητά αυξηθεί.

Έτσι, όπως αποτυπώνεται και στους συνημμένους πίνακες, Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων & Κοινωνικής Αρωγής υφίστανται σε (41) από τα (63) Πρωτοδικεία της χώρας, ενώ (με την ολοκλήρωση των μετατάξεων) αναμένεται να λειτουργήσουν άλλες (4) Υπηρεσίες. Μόνο (8) από τις Υπηρεσίες στελεχώνονται και από τους δύο κλάδους. Αντίθετα, **(26) εκ των Υπηρεσιών λειτουργούν σήμερα αποκλειστικά με επιμελητές ανηλίκων σε διπλά καθήκοντα και μάλιστα οι (20) από αυτές είναι μονοπρόσωπες.** Αντίστοιχα, (7) εκ των Υπηρεσιών αυτών λειτουργούν σήμερα αποκλειστικά με επιμελητές κοινωνικής αρωγής σε διπλά καθήκοντα, ενώ (3) είναι μονοπρόσωπες. Οι δε (4) Υπηρεσίες που πρόκειται να λειτουργήσουν είναι όλες μονοπρόσωπες και θα υποστηρίζονται από επιμελητές κοινωνικής αρωγής. Να σημειωθεί ότι σε όλες οι Υπηρεσίες οι επιμελητές διεκπεραιώνουν **πλήρη διοικητικά καθήκοντα.**

Πρωτοδικεία (63)	Τρέχουσα & προσδοκώμενη κατάσταση ΥΕΑ&ΚΑ (45)	Υπηρεσίες όπου υπηρετούν και οι δύο κλάδοι (επιμελητών ανηλίκων & επιμελητών κοινωνικής αρωγής) (8)	Υπηρεσίες με επιμελητές ανηλίκων σε διπλά καθήκοντα (26)	Υπηρεσίες με επιμελητές κοινωνικής αρωγής σε διπλά καθήκοντα (7)
Λειτουργούσες Υπηρεσίες	41	8	26 ¹ (20 μονοπρόσωπες)	7 (3 μονοπρόσωπες)
Νέες Υπηρεσίες	4		-	4 (4 μονοπρόσωπες)
Μονοπρόσωπες Υπηρεσίες (27)	-	-	20	7

Επίσης, σύμφωνα με τα παραπάνω, ο ανήλικος παραβάτης δεν λαμβάνει καθόλου υπηρεσίες σε 18 Πρωτοδικεία της χώρας.

Επισημαίνουμε με έμφαση ότι οι κατά τόπους δυσχέρειες παροχής υπηρεσιών λόγω υποστελέχωσης έχουν επανειλημμένα γνωστοποιηθεί κατά τρόπο τεκμηριωμένο από τις Υπηρεσίες.

Εξάλλου, οι Υπηρεσίες μας θα πρέπει να μετονομασθούν από Υπηρεσίες «Επιμελητών Ανηλίκων & Κοινωνικής Αρωγής» σε Υπηρεσίες «Επιμελητών Ανηλίκων & Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής», καθώς δεν υφίσταται η ιδιότητα του επιμελητή ανηλίκων & κοινωνικής αρωγής, και είναι σημαντικό να αρθεί κάθε αμφιβολία για το διακριτό έργο των κλάδων, ακόμη και αν αυτό παρέχεται στο πλαίσιο της αυτής διοικητικής δομής.

¹ Αναμένεται (3) εκ των Υπηρεσιών να καλύψουν άμεσα από (1) θέση επιμελητή κοινωνικής αρωγής.

(α2) Επέκταση των καθηκόντων των επιμελητών ανηλίκων στο ανήλικο θύμα, και εν τοις πράγμασι στο ενήλικο θύμα.

Πρόσφατα (Ν. 4478/2017) οι αρμοδιότητες του επιμελητή ανηλίκων επεκτάθηκαν ρητά και στην αξιολόγηση και την υποστήριξη του ανήλικου θύματος, μέσω και του εξειδικευμένου θεσμού των αυτοτελών γραφείων προστασίας ανηλίκων θυμάτων. Ωστόσο, ο θεσμός αυτός καλύπτει μόνο πέντε εφευετικές περιφέρειες (19 Πρωτοδικεία²) της χώρας. Αντίθετα, οι επιμελητές ανηλίκων και επιμελητές κοινωνικής αρωγής που υπηρετούν (ή πρόκειται στο άμεσο μέλλον να υπηρετήσουν) σε άλλα 32 Πρωτοδικεία της χώρας καλούνται να εξυπηρετήσουν την ατομική αξιολόγηση όλων των ανηλίκων θυμάτων που θα αναζητήσουν, βάσει του νόμου, τέτοια συνδρομή. Μάλιστα, επιμελητές ανηλίκων θα εξυπηρετήσουν και την αξιολόγηση όλων των ενήλικων θυμάτων που δικαιούνται τέτοιας συνδρομής, σε 23 Πρωτοδικεία όπου δεν υπηρετούν (ούτε πρόκειται να υπηρετήσουν άμεσα) επιμελητές κοινωνικής αρωγής, στους οποίους αφορά καταρχήν το καθήκον αυτό. Επιπλέον, το ανήλικο θύμα θα παραμένει χωρίς καθόλου υπηρεσίες στα υπόλοιπα 12 Πρωτοδικεία της χώρας.

Κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου στη Βουλή, ο Σύνδεσμός μας είχε διατυπώσει επιφυλάξεις για τον τρόπο με τον οποίο ενσωματώθηκε η σχετική ευρωπαϊκή οδηγία, επισημαίνοντας :

«...Γενικά, η ανάθεση του έργου της αξιολόγησης και προστασίας ευάλωτων θυμάτων με ιδιαίτερες ανάγκες κάθε ηλικίας, όπως λεπτομερέστατα προβλέπεται στην Οδηγία και στο εν λόγω σχέδιο νόμου, και ειδικότερα των ανηλίκων θυμάτων, στις ήδη υποστελεχωμένες Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής σε επίπεδο επικράτειας, καθιστά την πραγματική εφαρμογή της Οδηγίας δυσχερή, ενώ, από την άλλη, επιτείνει και την αποδιοργάνωση των Υπηρεσιών στις οποίες ανατίθεται το έργο αυτό.

Αντίθετα, στο μέτρο που θεωρείται ότι οι εξειδικευμένες Υπηρεσίες θυμάτων είναι σκόπιμο να δημιουργηθούν στο πεδίο της δικαιοσύνης, αυτές θα πρέπει να οργανωθούν δίπλα στον Εισαγγελέα, στο πλαίσιο της οργανωτικής δομής των Εισαγγελιών, να στελεχωθούν από κατάλληλο επιστημονικό προσωπικό (παιδοψυχίατρους, παιδοψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς) και να διασυνδεθούν με τον κοινωνικό τομέα και τον τομέα της υγείας, ώστε να δοθεί η αρμόζουσα έμφαση στη θυματολογική προσέγγιση, στην τήρηση των δικαιωμάτων του θύματος και στην αποκλειστική και πολύπλευρη ενασχόληση με το θύμα. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε πρόσφατη έκθεση της FRA (European Union Agency for Fundamental Rights), το 2014, υποστηρίζεται η διακριτή οργάνωση και ανάπτυξη των Υπηρεσιών Υποστήριξης Θυμάτων από τις Υπηρεσίες που ασχολούνται με τους δράστες[1].

....

Η προστασία του ανήλικου θύματος δεν αποτελεί μόνο θεσμική υποχρέωση της Πολιτείας απορρέουσα από την δεσμευτικότητα μιας Ευρωπαϊκής Οδηγίας. Αποτελεί συνταγματική υποχρέωση στο πλαίσιο της προστασίας της νεότητας, απαντά στη στοιχειώδη τήρηση της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του παιδιού και οι επιμελητές ανηλίκων, με βάση το πνεύμα, την ηθική και τη δεοντολογία που διέπει την εκτέλεση του έργου τους θεωρούν αναγκαία την πρόοδο στο ζήτημα αυτό. Από την άλλη, σε μια δημοκρατική κοινωνία, η ψήφιση νόμων δεν πρέπει να παραμένει κενό γράμμα, ιδίως όταν αφορά σε πραγματικές κοινωνικές ανάγκες ύψιστης προτεραιότητας όπως η παραβατικότητα και η θυματοποίηση των παιδιών. Σε αυτό το πνεύμα, θεωρούμε αναγκαία την αναθεώρηση του επιχειρησιακού σκέλους και της οργάνωσης των Υπηρεσιών που θα αναλάβουν, στο πλαίσιο της Δικαιοσύνης, τη γενική και ειδική υποστήριξη των ανηλίκων θυμάτων και τις εφαρμογές της αποκαταστατικής δικαιοσύνης, και είμαστε στη διάθεση των αρμόδιων οργάνων και φορέων για έναν ουσιαστικό διάλογο.

Σε κάθε περίπτωση, ως εργαζόμενοι τονίζουμε ότι οι Υπηρεσίες του ΥΔ&ΑΔ που σε πανελλαδικό επίπεδο στελεχώνονται από επιμελητές ανηλίκων αδυνατούν στην πράξη, λόγω της εκτεταμένης τους υποστελέχωσης, η οποία επιτάχθηκε δραματικά και από την συγχώνευση των Υπηρεσιών Επιμελητών Ανηλίκων με τις Υπηρεσίες Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής των τελευταίων ετών, να αναλάβουν, με

² Σε (6) από αυτά δεν εξυπηρετούνται ούτε ανήλικοι ούτε ενήλικοι δράστες.

τον τρόπο που προτείνεται, το σοβαρό και υπεύθυνο αυτό έργο ή να διαθέσουν, με όποιον τρόπο, το ήδη λιγοστό και κατακερματισμένο τους ανθρώπινο δυναμικό σε αυτήν την κατεύθυνση».

Πλέον, με την στελέχωση των αυτοτελών γραφείων προστασίας ανηλίκων θυμάτων να βρίσκεται σε εξέλιξη, πρόκειται να διαμορφωθεί ένας νέος χάρτης με επιπρόσθετες αρμοδιότητες αναφορικά με το θύμα σύμφωνα με τους πίνακες που ακολουθούν (βλ. συνημμένο αρχείο «Κατανομή θέσεων 2»).

Συμπερασματικά, θα λέγαμε ότι είναι απολύτως αναγκαία, με τη συνδρομή των Υπηρεσιών

- Η άμεση πλήρωση όλων των **κενών οργανικών θέσεων** επιμελητών ανηλίκων και επιμελητών κοινωνικής αρωγής.
- Η άμεση δημιουργία **νέων οργανικών θέσεων** επιμελητών ανηλίκων και επιμελητών κοινωνικής αρωγής σε αντιστοιχία με τις πραγματικές ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και της δικαστικής ύλης

Περαιτέρω θεωρούμε σημαντικό να αναφέρουμε

(β) Την **ανάγκη αρχικής και συνεχιζόμενης επιμόρφωσης, θεωρητικής και βιωματικής εκπαίδευσης των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών στην ποινική δικαιοσύνη ανηλίκων**, ιδίως δε των λειτουργών στους οποίους ανατίθενται τα σχετικά καθήκοντα, σε πανελλαδικό επίπεδο. Η επιμόρφωση αυτή θα πρέπει να **θεσμοθετηθεί ως προαπαιτούμενη** για την ανάληψη των σχετικών καθηκόντων, και μάλιστα είναι σκόπιμο να πραγματοποιείται με τη συνδρομή και των επιμελητών ανηλίκων, κάθε χρόνο, πριν την έναρξη του δικαστικού έτους, στο πλαίσιο της δραστηριότητας της Εθνικής Σχολής Δικαστών. Σκοπός της επιμόρφωσης είναι η ενημέρωση για τις εξελίξεις στην ποινική δικαιοσύνη ανηλίκων σε νομοθετικό επίπεδο και στο επίπεδο της νομολογίας, στην εσωτερική έννομη τάξη, αλλά και σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, ιδίως δε η εξοικείωση με τις αρχές και τις μεθόδους της φιλικής για το παιδί δικαιοσύνης και τα δικαιώματα του παιδιού. Επίσης, η γνωριμία με το έργο των επιμελητών ανηλίκων και τις εφαρμογές των αναμορφωτικών μέτρων.

Ο Σύνδεσμος Επιμελητών Ανηλίκων Δικαστηρίων Ανηλίκων Ελλάδας έχει αναλάβει σχετική πρωτοβουλία και ειδικότερα

- i) Έχουμε συμπράξει για τον σκοπό αυτό με την Εισαγγελία του Αρείου Πάγου σε συνδιοργάνωση εκπαιδευτικής ημερίδας δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών σε συνεργασία και με την Εισαγγελία Εφετών Λάρισας, στις 18/6/2015, στη Λάρισα, καθώς και
- ii) Στο πλαίσιο πρωτοκόλλου συνεργασίας του Συνδέσμου με το ΙΝΕΠ ΕΚΔΔΑ και το *Εργαστήριο Αποκαταστατικής Δικαιοσύνης* του Παντείου Πανεπιστημίου και την Καθηγήτρια κ. Β. Αρτινοπούλου, πραγματοποιήθηκε εντός του έτους 2017 πενθήμερη υπηρεσιακή εκπαίδευση των επιμελητών ανηλίκων της χώρας στην αποκαταστατική δικαιοσύνη και τη συνδιαλλαγή ανήλικου δράστη και θύματος. Παράλληλα, στο ίδιο πλαίσιο, πραγματοποιήθηκε διήμερο θεωρητικό και βιωματικό εκπαιδευτικό εργαστήριο σε (35) περίπου δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς και σπουδαστές της Σχολής Δικαστών στο αντικείμενο αυτό.

Τέλος, θεωρούμε μεγάλης σημασίας

(γ) την **σύμπραξη του Υπουργείου μας με τα Υπουργεία Παιδείας, Υγείας και Εργασίας, καθώς και την σύναψη πρωτόκολλων συνεργασίας** για την προαγωγή της ψυχο-κοινωνικής, εκπαιδευτικής και εργασιακής κατάστασης των ανηλίκων και νέων που απασχολούν τις Υπηρεσίες μας, ιδίως δε

(δ) την πρόοδο των διαδικασιών που απαιτούνται για **τη λειτουργία των Μονάδων Μέριμνας Νέων** και για την εξυπηρέτηση των ειδικών αναγκών των περισσότερο ευάλωτων ανηλίκων που ενδιαφέρουν την ποινική δικαιοσύνη, καθώς και

(ε) την έγκαιρη πρόβλεψη και ανάληψη πρωτοβουλίας για την πλήρωση λειτουργικών κενών σε συναφείς με την Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων Υπηρεσίες του Υπουργείου (π.χ. ΕΠΑ), ώστε **να αποφεύγονται υποχρεωτικές μετακινήσεις** (αποσπάσεις κ.λπ.) υπαλλήλων των Υπηρεσιών μας, παρά τη θέλησή τους, και μάλιστα για μεγάλα χρονικά διαστήματα, προκειμένου να καλυφθούν οι εν λόγω υπηρεσιακές ανάγκες.

Ειδικού, τέλος, ενδιαφέροντος είναι

(ε) Το **ζήτημα της επιβίωσης της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων & Κοινωνικής Αρωγής Καλαμάτας**, που σήμερα επιδεικνύει εξαιρετική δραστηριότητα σε ένα Πρωτοδικείο ιδιαίτερα επιβαρυνμένο, υποστηριζόμενο από υπάλληλο (κοινωνική λειτουργό) αποσπασμένη από το ΠΕΔΥ Μεσσήνης, και της οποίας η απόσπαση λήγει στις αρχές του έτους 2019. Επειδή η επάνοδός της στην Υπηρεσία προέλευσης θα σημάνει και τη διακοπή λειτουργίας της ΥΕΑ&ΚΑ Καλαμάτας, και επειδή ήδη με την από 24/10/2018 Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου έχει εγκριθεί η μετάταξή της, παρακαλούμε για την έγκαιρη ολοκλήρωση των απαιτούμενων διαδικασιών.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για περαιτέρω τεκμηρίωση και συστηματική συνεργασία για τα παραπάνω θέματα.

Με εκτίμηση

Για το ΔΣ ΣΕΔΑ

Η Πρόεδρος

Παρασκευή Ζαγούρα

Ο Γραμματέας

Ιωάννης Πράνταλος